Бүты оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 252 (4868)

ВТОРНИК
ДЕКАБРИИН
25
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн

Хэрбээ һунгагшадай списогтэ оронгүй гээгдэшэһэн гражданин байбал, тэрэ хадаа өөрынгөө һунгаха эрхые хаһагдана гээшэ.

Тиимэһээ һунгагшадай список зохёолго болбол һунгуулиин кампаниин гол шухала ба харюусалга ехэтэ хүдэлмэри мүн болоно.

РЕСПУБЛИКАМНАЙ СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭЖЭ БАЙНА

Һунгагшадай список зохёолго

Али нэгэн шалтагаанаар алдуу болоһон дээрэһээ һунгагшадай список соо оруулагдаагүй үлэшэһэн СССР-эй гражданин хадаа Сталинскэ Конституциин үндэһөөр олоһон өөрынгөө һунгалта хэхэ гү, али гүрэнэй дээдэ органдо һунгагдаха эрхээ бэелүүлжэ шадахагүй байна. Тиимэһээ һунгагшадай список зохёолго «техническэ хэрэг» бэшэ, харин шухала политическэ удхашанартай хүдэлмэри гээшэ.

«Список зохёохо үедэ али нэгэн Соведэй территори дээрэ (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) һуужа байһан ба һунгалтын эрхэтэй, һунгалта болохо үдэр 18 наһа хүрэһэн бүхы гражданинууд һунгагшадай списогтэ оруулагдаха ёһотой»,—гэжэ «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай Дүримэй» 12-дохи статья соо хэлэгдэнэ.

Мүнөө болохоёо байһан СССР-эй Верховно Соведэй һунгуулида хэдэн арбаад миллион хүнүүд хабаадалсаха байһаниинь бидэнэр һайн мэдэнэбди. Һунгагшадай списогүүдые зохёоходоо ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомонуудай, посёлогуудай болон, городуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэд болбол энээнэй урда тээ болоһон һунгуулида 91 миллионһоо үлүүтэй хүнүүдэй хабаадалсаһаниие һанажа үзөөд, энэ шухалын шухала хүдэлмэриие эртээнһээ, эмхитэй гуримтайгаар эхилхэ байһаниинь элитэ болоно. Нютагуудтахи Соведүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд энээндэ тон харюусалгатайгаар хандажа, нэгэшье хүниие список соо оруулангүй үлээхэ ёһогүй.

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ дүримэй» ёһоор, һунгуулиин болохоһоо урда тээ гушан хоног түрүүн һунгагшадай список зохёогдожо, тэдэнэртэ хаана хэдыдэхи номероор оруулагдаһан ба нэрэ обогойнь алдуу эндүүгүйгөөр бэшэгдэһэн тушаа мэдүүлэгдэһэн байха ёһотой. Мүнөө верховно органдо һунгуули хэхэ үдэр хүртэр нэгэ һараһаа үлүүтэй саг үлэбэ. Ушар иимэһээ бүхы Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэриие хэрэгээр хэжэ байһан тушаагаа өөһэдынгөө хүдэлмэриие энэ гэһээр шалгажа үзэхэ үүргэтэй. Партийна ба комсомольско организацинууд һунгагшадай списогые хуулиин ёһоор, тогтоогдоһон болзор соо алдуу эндүүгүйгөөр зохёохо хэрэгтэнь Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ үдэр бүри болото туһаламжа үзүүлхэ байһаниинь мэдээжэ. Иигэжэшье тэдэнэрһээ ВКП(б)-гэй обкомой бюро эрилтэ хэһэн ба хэжэшье байна гээшэ.

Өөһэдынгөө энэ үүргэнүүдые һайнаар мэдэһэн Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, сомон ба тосхон соогоо саг үргэлжэ ажаһуудаг, мүн саг зуураар байһан гражданинуудай тоо бүридхэлые нарин нягтаар эртээнһээ абажа, һунгагшадай списогые зохёохо хүдэлмэреэ партийна организацинуудай болон манай түг түмэн агитаторнуудай халуун туһаламжатайгаар хаа-хаанагүй хэжэ эхилбэ.

Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн, Ново-Заганай, Мухаршэбэрэй болон бусад сельскэ ба сомонуудай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд һунгуулиин окружной комиссиин гэшүүдэй ба тэндэхи интеллигентнүүдэй эдибхитэй туһаламжа доро, мүн ВКП(б)-гэй айкомой ба аймгүйсэдкомой бодото туһаламжатайгаар алфавидай ёһоор, алдуу эндүүгүйгөөр һунгагшадай список зохёохо хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа байха юм.

Союзай Соведтэ ба Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин окружной комиссинуудай түрүүлэгшэнэр, секретарьнууд болон члэнүүд болбол нютагуудтахи Соведүүдэй һунгагшадай список зохёохо хүдэлмэриие болзор сооһоо, алдуу эндүүгүйгөөр зохёожо байһан хүдэлмэриинь шалгажа үзэхэһөө гадна, тэдэнэртэ үдэр бүри эдибхитэй туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй байгаа. Тиин, энэ үүргэеэ манай эндэхи һунгуулиин окружной комиссинуудай составай члэнүүд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ гэжэ тобшолол хэхэдэ алдуу болохогүй. Жэшээнь, Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 443-дахи Кяхтын окружной комиссиин секретарь А. А. Алексеенко гэгшэ Кяхтын ба Кударын аймагуудай һунгуулиин участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй ба секретарьнуудай зүблөөе, тэндэхи партийна, советскэ, комсомольско эдибхитэдэй ба агитаторнуудай хабаадалгатайгаар хэжэ, һунгуулиин системэ тухай һонирхолтой лекци уншахаһаа гадна, ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомонуудай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ һунгагшадай список зохёохо тушаа дэлгэрэнгы заабари үгөөд, тэдэнэй хүдэлмэриие үдэр бүри шалгалта хиналта хэдэг болоо.

Һунгагшадай список зохёохо хүдэлмэридэ эрдэм бэлигтэй советскэ, профсоюзна, комсомольск эдибхитэниие, мүн багшанарые, дээдэ һургуулинуудай студентнүүдые болон дунда һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшадые хабаадуулха угаа шухала байна. Тиин, энэ хэрэгтэ манай эндэхи интеллигенци эдибхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээнь, пединститудай студентнүүд—агитаторнууд һунгагшадай список зохёоходонь, Улан-Удэ городой ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ тон эдибхитэйгээр туһаламжа хүргэһэн жэшээтэ һайн баримтанууд бии. Тэрээнһээ гадна, эдэ студентнүүд болбол амаралтынгаа үдэрнүүдтэ ойрын аймагуудта санаар гаража, сомоной Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ һунгагшадай список зохёохо хүдэлмэридэнь туһаламжа үзүүлхэ уялга абаад, тэрэнээ хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байһан баримтанууд бии. Эдэнэр хадаа гансахан список зохёохо хүдэлмэридэ хабаадалсана бэшэ, харин һунгагшадай дунда, илангаяа залуушуулай дунда һунгуулиин системэ тухай һонирхолтой лекцинүүдые хэхэ зуураа уранһайханай зүжэг наада табина.

Тэрээнтэй хамта, манай һунгагшад өөһэдөө нюураараа нютагуудтахи Соведүүдтэ ошожо, өөрынгөө нэрэ обогой хэрэгтэ зүбөөр бэшэгдэһэн, хаана хэдыдэхи номероор оруулагдаһаниие шалгажа үзэхэ байһандань ямаршье ажаг һэжэг байхагүй.

Колхозно парторганизацинуудай секретарьнуудай семинар боложо дүүрэбэ

ВКП(б)-гэй обкомоор зарлагдаһан колхозно партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай республиканска семинар һаяхан боложо дүүрэбэ. Энэ семинар хадаа 7 үдэр соо үргэлжэлбэ. Хамта дээрээ 200 гаран секретарьнууд хабаадалсажа, 17 элидхэл ба лекци шагнабад.

Семинар дээрэ элидхэлнүүд болон лекцинүүдые ВКП(б)-гэй обкомой секретарьнууд нүхэд А. В. Кудрявцев, Б. Л. Лобсанов, Д. П. Сальников, Б. С. Санжиев гэгшэд хэлэбэ.

Колхозно байгуулалта, малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ, хабарай таряалгада бэлэдхэл хэхэ асуудалнуудаар республикын Наркомземэй, Совнаркомой, партиин обкомой хүдөө ажалай таһагай хүдэлмэрилэгшэд болон зооветеринарна институдай специалистнар элидхэлнүүдые хэһэн байгаа.

Һүүлээрынь ВКП(б)-гэй обкомой секретарь А. В. Кудрявцев болбол үгэ хэлэжэ, һунгуулиин кампани ба малай үбэлжэлтые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, хабарай таряалгада бэлэдхэхэ тушаа дэлгэрэнгы заабаринуудые үгэбэ.

Хилын саана байһан боецууд һунгуулиин Дүрим шудална

Н-скэ гвардейскэ частиин партийна бюрогой хүдэлмэрилдэг уужам һаруул, гоё һайханаар гэзэгдэһэн таһалга соо боецууд, сержантнууд ба офицернууд олоороо суглараба. Эндэ сугларагшад өөһэдынгөө сулөөтэй сагые үнэхээрөө культурнаар үнгэргэхэ бүхы арга боломжотой. Юундэб гэхэдэ, энэ байра соо большевистскэ партиин ба советскэ правительствын вождьнорой портредүүд, центральна газетэнүүд, Сталинска Конституци хэблэһэн номууд, «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дүрим», плакат, лозунг болон уранһайханай номууд олоор табигданхай.

Рото ба подразделенинүүдэй парторгнууд, комсоргнууд агитаторнууд, мүн ханын газетэнүүдэй ба тайшалхы хуудаһануудай редакторнууд эндэ олоороо суглараба. Тэдэнэр хадаа мүнөө болохоёо байһан һунгуули тухай, Сталинска Конституци ба һунгуулиин Дүримые хэрэгээр шудалжа байһан тухайгаа хөөрэлдэнэ. Тэрэшэлэн инаг һайхан Эхэ оронойнгоо эмталан тайбан хүгжэлтын оршон байдалда ороод, ямар-ямар амжалтануудые туйлажа байһан тухай, түрэл нютагһаан хэн бэшэг абажа, ямар һонинуудые дуулаһан тухай, боецууд болон командирнууд хилын саана Эхэ оронойнгоо газаа тээ ябахадаа, хэрэгтэ һэрэмжэтэй байһан тухай хөөрэлдэхэ зуураа энэ тушаа ямаршье алдуу эндүүгүй байһан ябадалые тэмдэглэжэ тэдэнэр ехээр омгорхоно.

Пулемётно ротын парторг гвардиин старшина Попов болбол хилын саана байһан Улаан Армиин боецууд, сержантнууд, офицернууд генералнууд болон Советскэ Союзай Маршалнууд, тэрэшэлэн Үһан-Сэрэгэй лична составайхид һунгуулида хабаадалсаха гурим тухай дэлгэрэнгыгээр ойлгуулжа үгэхые хүсэбэ. Тиин тэндэ байһан гвардиин капитан Спесивцов гэгшэ энэ асуудалаарынь тон тодорхой харюу хэлэхэдэнь, тэндэ байгшад барандаа «ойлгосотой» гэжэ харюусана.

Манай алдарта боецууд-илагшад хилын саана байбашье һаа, Эхэ орон дотороо боложо байһан политическэ ажабайдалһаа зааханшье таһарнагүй, тэрээндэ эдибхитэйгээр хабаадалсажа байна гээшэ. Мүнөө Сталинскэ Конституци ба һунгуулиин Дүримтэй танилсаха хүдэлмэри бүхы рото болон подразделенинүүдээр хаа-хаанагүй эршэмтэйгээр ябуулагдана.

Гвардиин старшина ДУБ. АЮРОВ.

АЙМАГУУД ДОТОР

◆ ВКП(б)-гэй Заиграйн айком болбол һунгуулиин участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэр ба секретарьнуудтай семинар үнгэргэжэ, комиссинуудай гэр байрые олохо, телефонтой болгохо тухай асуудал зүбшөөбэ. Энэ семинарта Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ һунгуулиин окружной комиссиин члэнүүд хабаадалсаа.

◆ Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 443-дахи Кяхтын һунгуулиин окружной комиссиин секретарь А. А. Алексеенко гэгшэ Кударын аймагай һунгуулиин участково комиссинуудай түрүүлэгшэнэр ба секретарьнуудта зориулжа советскэ һунгуулиин системэ тухай теоретическэ лекци уншаба. Эндэ 30 гаран хүн хабаадалсаа.

◆ Верховно Соведтэ һунгалта хэхэ үдэрые ажал хүдэлмэреэ һайжаруулжа угтаха гэһэн уялга Хориин аймагай «Шэнэ ажал» гэжэ хүдөө-ажалай артелиин члэнүүд абаба. Тус колхозой эрдэм бэшэг багаар мэдэдэг 16 колхозникууд энэ түүхэтэ үдэр хүртэр эрдэм номдо һурахаар уялга абанхай.

ЭДЭНЭР—ТҮРҮҮ АГИТАТОРНУУД

Бурят-Монголой пединститудай дэргэдэхи партийна организациин агитаторнууд нүхэд Панова, Лубсанова, Вахмянина болон бусад һунгуулиин участогууд дээрэ гаража, Сталинска Конституци ба һунгуулиин Дүримые бүхы һунгагшадай эдибхитэй хабаадалгатайгаар ойлгуулжа байна. Эдэнэр өөһэдынгөө агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэриие гансахан һунгуулиин системэ тухай хөөрэлдөөнүүдээр хизаарладаг бэшэ, харин уласхоорондын оршон байдал тухай, мүн буржуазна гүрэнүүдэй конституцинуудай худал хуурмаг тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Тус агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Шулунов болбол түрүү агитаторнуудайнгаа баян дүй дүршэлые бусад агитаторнуудта тараахын тулада недели бүхэндэ семинар үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ түрүү агитаторнуудай тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэдэг болоо. Энэ агитколлективэй агитаторнууд Улан-Удын районуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэд һунгагшадай список зохёохо хэрэгтэнь үдэр бүри туһаламжа үзүүлнэ.

Е. РИНЧИНОВА.

УЛАН-УДЭ ГОРОДТО

◆ НКВД-гэй дэргэдэхи комсомольско эхин организациин члэнүүд болбол һунгуулиин Дүримые жэшээтэ һайнаар ажалшадта ойлгуулжа байһан түрүү агитаторнуудай баян дүй дүршэлые бусадта тарааха зорилготойгоор хэдэн дахин семинар үнгэргэжэ, тэдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай ханын газетэдэ тодо һонороор бэшэһэн байна. Эндэ тунхаглагдаһан бэшэгые гансахан агитаторнууд бэшэ, мүн һунгагшад ехээр һонирхоно.

◆ Республикын гүрэнэй банкын коллективэй члэнүүд Сталинска Конституци ба һунгуулиин Дүримые гүнзэгыгөөр шудална. Тэндэхи комсомолецууд һунгуулиин үдэр хүртэр «ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые» шудалха гэһэн уялга абаба.

◆ Пединститудай парторганизациин агитаторнуудай үүсхэлээр 15 хүнһөө бүридэһэн имагта бурят студентнэрһээ эмхидхэгдэһэн агитбригада, мүн 21 хүн ород студентнүүдһээ бүридэһэн агитбригада эмхидхэгдэжэ, амаралтын үдэртэ тэдэнэр ойрын колхозуудта гаража, һунгуулиин системэ ба Сталинска Конституци тухай лекцинүүдые уншахаһаа гадна, зүжэг наада табиха юм.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын алдар“ гэжэ ордендүүд ба „Эхын медаль“ гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» гэжэ 1-дэхи зэргын орденоор

1. ЗОЛИНА Мария Алексеевнае—Хойто-Байгалай аймагай Доодо Ангара посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. СКОСЫРСКАЯ Августа Поповнае—Баунтын аймагай Карафит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» гэжэ 2-дохи зэргын орденоор

1. МАЛЫГИНА Евдокия Федоровнае—Баунтын аймагай Карафит рабсоюзай хүдэлмэришэн
2. МАРТЫНОВА Федосья Иннокентьевнае— Баунтын аймагай Карафит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ПОСЕЛЬСКАЯ Ольга Васильевнае—Баунтын аймагай Карафит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
4. СТАРОДУБЦЕВА Мария Николаевнае—Баунтын аймагай Еленинский посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ЧИРКОВА Варвара Николаевнае—Баунтын аймагай Ивановск посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» гэжэ 3-дахи зэргын орденоор

1. БЕЛЯЕВСКАЯ Наталья Митрофановнае—Баунтын аймагай Карафит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ДОБРЕЦКАЯ Агния Николаевнае—Хойто-Байгалай аймагай Доодо-Ангара посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ИВАНОВА Евдокия Яковлевнае—Хойто-Байгалай аймагай Доодо-Ангара посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
4. КАРАТАЕВА Мария Ксенофонтьевнае—Хойто-Байгалай аймагай Доодо Ангара посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. МУРЗИНЕНКО Васса Леврентьевнае—Хойто-Байгалай аймагай Доодо Ангара посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ПЕТРОВА Александр Никифоровнае—Хойто-Байгалай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
7. УСТЬЯНЦЕВА Агриппина Иннокентьевнае—Баунтын аймагай Карафит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» гэжэ 1-дэхи зэргын медаляар

1. БОЧКАРЕВА Надежда Александровнае—Хойто-Байгалай аймагай Кумора тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ЖАРНИКОВА Мария Алексеевнае—Баунтын аймагай Карафтит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. КАРАГАЕВА Александр Афанасьевнае—Хойто-Байгалай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. СОЛОВЬЕВА Валентина Степановнае—Хойто-Байгалай аймагай Загаһанай заводой туһалбарнин ажахын хүдэлмэришэн.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» гэжэ 2-дохи зэргын медаляар

1. ДРОЗДОВА Антонина Николаевнае—Хойто-Байгалай аймагай Верхне-Ангарска хэлхеэ-холбооной таһагай хүдэлмэришэн.
2. КОЖЕВИНА Евдокия Егоровнае—Баунтын аймагай Карафтит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. КОНДАКОВА Мария Ивановнае—Хойто-Байгалай аймагай Кумора тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
4. КОСИНКОВА Аграфена Михайловнае—Хойто-Байгалай аймагай Иркана тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
5. МУНЗЫРЕВА Парасковья Николаевнае—Баунтын аймагай Карафтит посёлогой гэрэй эзэн эхэнэр.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь. В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ Соведүүдэй Байшан. 1945 оной июлиин 24.

Түрүү малшадай зүблөөндэ хабаадалсахын түлөө тэмсэгты!

Хонидоо олошоруулан ашаг шэмыень арбидхана

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор эбтаба). Аймагай малажалай түрүү фермэнүүд 1945 ондо адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб нилээдгүй үлүүлэн дүүргэжэ, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлбэ. Адуу малһаа абтаха ашаг шэмые нёдондонойхиһоо һураггүй дээшэлүүлһэнэй ашаар, тус аймагай колхозууд малажалай продуктнуудые гүрэндэ, уялгатаар тушааха түсэбөө болзорһоо урид бүримүһэн дүүргэһэн байна.

«Улаан Темник» колхозой хонинной-товарна фермэ аймаг соо дэлгэрэһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана. Энэ фермын хүдэлмэрилэгшэд 1945 ондо хони, ямаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб 147,4 процент дүүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн ноосо, брынзэ тушааха талаар гүрэнтэйгөө саг болзор сооһоо тоосоһон байна. Иигээд байхадаа тус фермын хүдэлмэрилэгшэд 1945—46 онуудай үбэлжэлгын үедэ урдынхиһаа улам һайнаар хүдэлмэрилжэ, ерэхэ жэлдэ хони, ямаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үшөө ехээр үлүүлэн дүүргэөд, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмыень улам арбидхаха зорилгонуудые табиһан байха юм.

Г. САБЖАЕВ.

Хонишодой оролдолгын аша үрэ

Адуу малай тоо толгойе олошоруулхын түлөө имагтал эрхим оролдолго хэрэгтэй гэжэ һайса мэдэһэн түрүү малшад өөһэдынгөө партиин уялгануудые арюунаар дүүргэдэг байна. «Красная заря» колхозой хонинной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа эгээл иимээр хандажа шадаһан дээрэһээ Кударын аймаг соо түрүүлжэ ябаһаар үнинэй юм.

Һүүлэй үедэ дээрэхи фермын хонишод хони, ямаадые хорооход ябадалтай эрид тэмсэжэ, горьтойхон амжалта туйлаһан байна. 1945 ондо энэ фермынхид адуулгые илангаяа һайнаар эмхидхэбэ. Тиигэжэ хони, ямаадаа бүгэдыень тобир тарганаар ондо оруулһан байха юм. Фермын хүдэлмэрилэгшэд хони, ямаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 113 процент дүүргэһэн байна. 783 хони, ямаанһаа 835 хурьга эшэгэ абажа нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээһэниинь хадаа эдэнэрэй 1945 ондо элитэ оролдосотойгоор хүдэлмэрилһые гэршэлнэ.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые саг болзор сооһоо, эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, хони ямаадай байра байлалые урин дулаан болгоо. Мүн сэлхалан тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ фермын хүдэлмэрилэгшэд гол үүргэ дүүргэһэн байха юм. Эдэнэр 7 гектарта фермэ шалдарэй таряалга хээд, 500 центнер ургаса хуряагаа. Мүн фермын хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр 2.000 центнер үбһэн бэлэдхэгдэһэн байна.

Дээрэхи фермын хонишод үбэлые амгалан тайбанаар дабажа туйлаһан эдэ амжалтануудаа бүри арбидхахын түлөө хормойгоо шуужа оролсонхой.

Б. ЦЫРЕНОВА.

Республиканска выставкомдо

Заиграйн аймагай выставкомой зууршалгаар, доро дурсагдаһан түрүү колхоз, малажалай фермэ, түрүүшүүлдэ дипломуудые олгохо гэжэ республиканска выставком тогтообо:

НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ДИПЛОМ МҮНГЭН ШАН ҮГЭЛГЭТЭЙГӨӨР:

«Красный партизан» колхозой һүнэй-товарна фермэдэ. Тус фермэ эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб 118,6 процент дүүргэһэн, һаамхай үнеэн бүриһөө 650 литрын орондо 800 литр һү һааһан, үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэһэн байха юм.

Кар'аинов Пётр Степановичта—«Красный партизан» колхозой һүнэй-товарна фермые даагша.

Галсанов Раншада—Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой моришон. 14 гүү түрүүлжэ, унагадыень бүрин бүтэнөөр тэнжээгээ.

ХОЕРДОХИ ЗЭРГЫН ДИПЛОМ МҮНГЭН ШАН ҮГЭЛГЭТЭЙГӨӨР:

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо. Малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—106,3 процент, эбэртэ бодо малаар—109,3 процент, хони ямаагаар—116,8 процент дүүргэһэн, малажалай продуктнуудые тушааха талаар гүрэтэйгөө бүримүһэн тоосоһон байха юм.

Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермэдэ. Хони үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 113 процент дүүргэһэн, 100 хониһоо 103 хурьга абажа, бүрин бүтэн ондо оруулһан, ноосо хайшалха түсэбөө 134 процент дүүргэһэн байна.

Дымбрылов Юмдылыгта—Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Вильмов Куприян Петровичта—Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермые даагша.

Спиридонов Лаврентий Макаровичта—Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой хонишон. 1945 оной 10 һара соо 167 хониһоо 174 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн, ноосо хайшалха түсэбөө 120 процент дүүргэһэн байна.

Доржиева Цыпилмада—«III Интернационал» колхозой һаалишан 16 үнеэнһээ 16 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр ондо оруулһан байха юм.

Михайлов Лифан Ивановичта—Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша моришон. 5 үүлтэртэ гүүнһээ 4 унага абажа, хоролтогүйгөөр ондо оруулаа.

ГУРБАДАХИ ЗЭРГЫН ДИПЛОМ

Алексеева Матрёнодо—Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан. 1945 оной 10 һара соо 6 гахайһаа тус бүриһөөнь 10 поршоонхо абаһан байна.

Жапова Цыбикжидтэ—Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. 14 гунжа үнеэдые түрүүлжэ тугалнуудыень хоролтогүйгөөр ондо оруулаа.

Соболев Иван Ивановичта—Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхозой хонишон. 1945 ондо 10 һара соо 150 хониһоо 165 хурьга абажа тэнжээһэн, ноосо хайшалха түсэбөө 110 процент дүүргэһэн байна.

Спиридова Валентинада — 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. 1945 оной 10 һара соо 16 үнеэ түрүүлжэ, тугалнуудыень бүрин бүтэн ондо оруулһан, һү һааха түсэбөө 110 процент дүүргэһэн байха юм.

Чебунина Агафьяда—18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. 16 үнеэ түрүүлжэ, тугалнуудыень хоролтогүйгөөр тэнжээһэн, һү һааха түсэбөө 122 процент дүүргэһэн байна.

Чебунин Михаилда—«Майн 1» колхозой ахалагша моришон. 10 гүүнһээ 8 унага абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээгээ.

Цыренова Долгорто—«Арбижал» колхозой һаалишан. 15 гунжа үнеэ түрүүлжэ, тугалнуудыень бүрин бүтэнөөр ондо оруулба.

Пархаева Пагмада—Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. 15 гунжа үнеэ түрүүлжэ, тугалнуудыень хоролтогүйгөөр тэнжээһэн байна.

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

УКАЗ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БУЛЫГИНА Акулина Ананьевнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. КОНДАКОВА Ксения Ивановнае—Улан-Удэ городой, Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Наймэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БУЛЫТОВА Шара Мотохиновнае—Улан-Удэ городой, Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ПГУМЛИНА Наталья Захаровнае—Улан-Удэ городой, Городской водопроводой хүдэлмэришэн.
3. КОПНИНА Софья Адольфовнае—Улан-Удэ городой, Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
4. РЫЧКОВА Екатерина Елисеевнае—Улан-Удэ городой, городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ЧИСТЯКОВА Агафья Терентьевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. ЧУЖАКИНА Таисья Николаевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. ЯКОВЛЕВА Лукерья Гавриловнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. БУГЛОВА Марина Ивановнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ГОРЛИНА Домна Ивановнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ДУБРОВИНА Парасковья Ивановнае—Улан-Удэ городой Заводской районой ПВЗ-гэй ОРС-ын хүдэлмэришэн.
4. ДЕМЕНТЬЕВА Зоя Петровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ЗОРИНА Анна Васильевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. КЛИМОВА Татьяна Гавриловнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. КОЛОДИНА Мария Ивановнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
8. КАРТАШЕВА Евдокия Николаевнае—Улан-Удэ городой Заводской районой ПВЗ-гэй ОРС-ын хүдэлмэришэн.
9. ЛОКЕЕВА Антонина Михайловнае—Улан-Удэ городой Горпищекомбинадай хүдэлмэришэн.
10. ЛОБАНОВА Федора Васильевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
11. МАЧУЛЬСКАЯ Таисья Павловнае—Улан-Удэ городой Городской районой леспромхозой хүдэлмэришэн.
12. ПИКУЛИНА Любовь Ильиничнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
13. ПОСОШКОВА Татьяна Никаноровнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
14. СПЕКТОР Любовь Самойловнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
15. СЕРЕБРИКОВА Парасковья Емельяновнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
16. ФРОЛОВА Мария Федоровнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
17. ШМАКОВА Матрена Михайловнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
18. ЮГОВА Александра Филипповнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. ГАПСЕНОК Наталья Николаевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ДАНИЛОВА Дарья Петровнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. КУЗЬМИНА Харитинья Сергеевнае—Улан-Удэ городой Городской районой Буркоопсоюзай хүдэлмэришэн.
4. КИРЕЕВА Анна Васильевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. КРАСНОРЫЛОВА Екатерина Прохоровнае—Улан-Удэ городой Заводской районой ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн.
6. ЛЕЙБО Анна Константиновнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. МАЗАЙТИС Парасковья Ивановнае—Улан-Удэ городой Городской районой «Прогресс» кинотеатрын хүдэлмэришэн.
8. МОРДОВСКАЯ Татьяна Александровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
9. МАКАРЕНКО Вера Евгеньевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ЯОСОВИЧ Сарра Леонтьевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
11. МУРАТОВА Мария Иннокентьевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
12. ПУТИЛИНА Мария Степановнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой Военторгын хүдэлмэришэн.
13. ПОВАЛЯЕВА Наталья Иннокентьевнае—Улан-Удэ городой партийна һургуулиин хүдэлмэришэн.
14. ПИВОВАРОВА Ангелина Фроловнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
15. ПОТРОКОВА Александра Александровнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
16. СМИРНОВА Вера Михайловнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
17. СЮЛИНА Анна Александровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
18. ТРИФОНОВА Парасковья Николаевнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
19. ТРИФОНОВА Евдокия Антоновнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
20. ШЕРГИНА Аграфена Петровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
21. ЯКОВЛЕВА Александра Петровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. БОНДАРЬ Епистемея Корнеевнае—Улан-Удэ городой Городской районой «Росглавхлеб» гэжэ туһалбариин ажахын хүдэлмэришэн.
2. ГРИГОРЬЕВА Александра Леонтьевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
3. ГАВРИЛОВА Анастасия Минеевнае—Улан-Удэ городой Городской районой Горводопроводой хүдэлмэришэн.
4. ГАВРИЛОВА Клавдия Павловнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
5. ГОНЧАРОВА Александра Николаевнае—Улан-Удэ городой Заводской районой ПВЗ-эйн хүдэлмэришэн.
6. ДЕГТЯРОВА Ирина Ивановнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. ДУДАРЕВА Анна Трофимовнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
8. ДЖУРИНСКАЯ Антонина Ивановнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
9. ЗАИГРАЕВА Ефросинья Матвеевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
10. ЗАИГРАЕВА Ирина Федоровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
11. ИВАНОВА Ефросинья Сергеевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой «Заготскот» конторын хүдэлмэришэн.
12. КРАСНОВА Мария Архиповнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
13. ЛОК Лидия Андреевнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
14. МИХАЛЕВА Мария Петровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
15. МАТВЕЕВА Александра Андреевнае—Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр.
16. ОЛОВЯННИКОВА Устинья Кирилловнае—Улан-Удэ городой Сберкассын Управлениин хүдэлмэришэн.
17. ПЕТУХОВА Зинаида Дмитровнае—Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
18. ПРОТАСТКИНА Александра Дмитровнае—Улан-Удэ городой Заводской районой гэрэй эзэн эхэнэр.
19. РЯБКОВА Анастасия Никитичнае—Улан-Удэ городой Заводской районой ПВЗ-гэй ОРС-ын хүдэлмэришэн.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Столовонуудай трестын № 2 столовын үйлэдбэриие даагша **Е. М. Герасимова** үйлэдбэри дээрэ 14 жэл соо хүдэлмэрилнэ. Һаяхан нүхэр Герасимова «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хэһэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Герасимова залуу повар Куклинае һургажа байна. **Ф. Пансвой фото.**

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ҺОНИН

21 жэл ажаллана

Петр Михайлович Суздальцев болбол промкооперациин системэдэ хорин нэгэдэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Олон жэлэй турша дотор нэгэ ажалда хүдэлмэрилжэ тэрэнэйнгээ онцо дүршэлые һайнаар шудалһан байна.

Мүнөө нүхэр Суздальцев «Кооптруд» гэжэ артелиин түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэ зуураа, артелеэ түрүү һуурида табижа шадаба. Декабриин 10-ай мэдээгээр жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые урилшалан дүүргэжэ, ВКП(б)-гэй Улан-Үдын горкомой ба горсоведэй дамжуулгын Улаан туг абаба.

Мүнөө энэ эмхитэй коллектив болбол СССР-эй Верховно Советэй һунгалтын үдэрые үндэр амжалтануудтайгаар угтахые хүсэжэ, түсэбһөө үлүү 70 мянган түхэригэй продукци гаргахаар социалистическэ уялгануудые абаба.

Артель сооһь ажалаараа хожомдожо, һүүл барижа ябадаг цех оройдоошье байдаггүй юм. Мүнөө эгээн түрүү зэргэдэ оёдолой цех (даагшань нүхэр Гриф) тоологдоно. Мүн түрүү хүнүүдэй нэгые хэлэхэдэ, 50 наһатай түмэршэ дархан нүхэр Койкин болоно. Энэ нүхэр болбол үдэр бүхэндэ даалгабаряа 170—180 процент дүүргэдэг байна.

Саашадаа ажалайнгаа бүтээсэ бүри дээшэлүүлхые хүсэжэ, сабхиин, катанкын колодконуудые хэхэ механическа цех шэнээр эмхидхэхэ гэжэ тэндэхид хамтынгаа суглаан дээрэ баталбад.

Городой һурагшад сан ар хүдөө гарахань

Үбэлэй амаралтын үедэ городой дунда ба хүсэд бэшэ дунда һургуулинуудай һурагшад ойрын аймагуудай колхозуудта санаар ошожо Сталинска Конституциие ба «СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дүримые» арад ниитэдэ ойлгуулха хүдэлмэриинэнь колхозой эхин партийна организацинуудта туһалха байна.

Санаар ябалгада Улан-Үдын хүбүүдэй 1-дэхи ба басагадай 3-дахи һургуулинууд һайнаар бэлэдхэл хэжэ байнад. Тэдэнэр агитационно хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна элдэб зүжэг, наада ба уранһайханай номернуудые колхозниггуудта харуулха юм.

Түсэбһөө гадуур 133 центнер загаһа

Эдеэ хоолой зүйлые элбэг дэлбэг болгохые хүсэжэ Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Тус колхоз түсэбэй ёһоор энэ жэлдэ 2 губшуураар загаһа барихаад 3-ые табиһанайнгаа ашаар жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээд, мүнөө гүрэндөө һайн шанарай загаһа түсэбһөө гадуур тушаажа байна.

Энэ колхозой загаһабарилгын эрхим бригада (бригадирынь нүхэр Овчинников) гүрэндөө 133 центнер загаһа түсэбһөө гадуур тушааба.

«КОРСАР» ГЭЖЭ БАЛЕТ ТАБИГДАХАНЬ

Бурят-Монголой Ленинэй орденто хүгжэмтэ-драматическа театр «Корсар» гэжэ балет (хүгжэмынь найруулһан композитор Адам) һаяар табихала бэлэдхэл ябуулжа байна.

Энэ балетдэ гол рольнуудые Бурят-Монгол республикын габьяата артист Ф. Иванов, артистнууд А. Жигжитова, Ц. Бадмаев ба бусад наадаха юм.

ЗАЛУУ ҺУНГАГШАДАЙ СУГЛААН

Декабриин 27-до Бурят-Монголой гүрэнэй Ленинэй орденто хүгжэмтэ-драматическа театрта ВЛКСМ-эй Обком залуу һунгагшадай суглаа үнгэргэхэнь.

Тус суглаанда ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Бато Семенов «СССР-эй һунгалтын системэ ба залуу һунгагшадай зорилго» гэһэн темээр элидхэл хэхэ байна.

ДОЛООН АРТЕЛЬ ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ

СССР-эй Верховно Советэй һунгалтын үдэрые ажалай үндэр амжалтануудаар угтахаяа хүсэжэ, «Лесхимсоюзай» системын артельнүүд социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, эршэмтэй ажаллажа байна.

Мүнөө тэрэ системын 7 артельнүүд жэлэйнгээ түсэбые урилшалан дүүргэбэ. Жэпшэлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ артель—113 процент, «II пятилетка» гэжэ артель 106,5 процент дүүргэһэн байха юм.

ДААЛГАБАРЯА УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭД

Гүрэнэй ба арадай ажахыда ан гүрөөһэнэй арһанай шухала хэрэгтэй байһыень Баргажанай аймагай ондатрын ажалай конторын хүдэлмэришэд һайнаар ойлгоһон дээрэһээ агнууриин үеын захалхаһаа хойшо нэгэн хүн мэтэ эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, ажалай үндэр амжалтануудые туйлабад. Мүнөө тус конторо 1945 оной дүрбэдэхи кварталай түсэбые урилшалан 110 процент дүүргэбэ. Мүн тэрэшэлэн Кабанскын ба Ториин аймагуудай «Заготживсырьегой» конторонууд һайнаар хүдэлмэрилһэн байха юм.

ЭХЭНҮҮДТЭ ТУҺАЛАМЖА

Олон хүүгэдтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай ёһоор, ажалшадай депутадуудай Курумканай аймагай гүйсэдком болбол олон хүүгэдтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ туһаламжа үзүүлжэ байна.

Тус аймагай гүйсэдком 1945 оной турша дотор олон хүүгэдтэй 67 эхэнүүдтэ ба эрэгүй 32 эхэнүүдтэ туһаламжа болгон 115.400 түхэриг үгэхэһөө гадна 18.890 түхэриг һара бүхэнэй туһаламжа үгэһэн байна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Декабриин 17-ой үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, декабриин 17. (ТАСС). Декабриин 17-до трибуналай үглөөнэй заседаниие нээхэ зуураа трибуналай түрүүлэгшэ лорд Лоуренс болбол дүрбэн мэдүүлгэ хэһэн байна.

Түрүүшынгээ мэдүүлгэ соо лорд Лоуренс болбол үмөөрэгшэдөөр дамжуулан хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ сүүдлүүлэгшэдэй хэлэһэн юумэнүүд хэблэл газетэнүүдтэ гараба гэжэ тэмдэглэбэ. Трибунал хадаа энээниие ябашье болошогүй ябадал гэжэ тоолоод, тиимэ ушарнуудай дахяад гарахагүйн тулада эрид шанга хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ. Энээнһээ хойшо тиимэ юумэ хэжэ болохогүй гэжэ трибунал урилшалан һануулһан байна. Үмөөрэгшэд хадаа трибуналай уставаар тоггоогдоһон заабаринуудые дүүргэхэ ёһотой. Тэдэнэр мэргэжэлтэ тушаал-уялгые дүүргэхын тэдынгээр өөһэдынгөө ажалда хандаха зэргэтэй. Уласхоорондын удхатай энэ процессто хабаадалсагшад бүгэдөөрөө угаа ехэ харюусалгатай байһанаа ойлгохо ёһотой гэжэ трибунал тоолоно. Процессэй ябаса тухай бүхы дэлхэйн олониитэ зониие дэлгэрэнгыгээр мэдээсэжэ байхадаа дэлхэйн хэблэл газетэнүүд өөһэдынгөө үүргэ уялгые дүүргэжэ байна гээшэ, зүгөөр хэблэл газетэнүүдэй түлөөлэгшэд хадаа бидэнэр мүн лэ тусгаар харюусалгатай байнамди гэжэ ойлгохо ёһотой.

Бусад мэдүүлгэнүүдынь процессуальна удхатай асуудалнуудта зорюулагдаһан байна. Удаа тээнь американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ, капитан Гаррис гэгшэ үгэ абаба. Тэрэ хадаа Советскэ Союзай газар дайдые эзэмдээд байхадаа германска фашистнуудай тонуул дээрмэлгэ ба германизаци хэһэн тухай хэлэһэн байха юм. Мүнөө бидэнэй харуулхаа байһан документнүүд болбол Советскэ Союзай урда ба зүүн урдахи газар нютагуудһаа бии бүхы эдеэ хоолой зүйлнүүд болон түүхэй эдые Германи хүдараа абаашаха гэжэ немецкэ заговорщигууд түсэблэжэ байгаа.

Баһа хэдэн миллион ородуудые тураажа алаха гэһэн ябадалые тэдэнэр саг үргэлжэ зорюута эмхидхэдэг байба. Тэдэнэр хадаа Галициин болон балтийска оронуудые бүхыень Германиин состав хүдар оруулаад, Крым, Поволжьеын областьнууд болон Бакуе тойрон байһан районуудые германска колонинууд болгохо һанаатай байгаа һэн.

Удаа тээнь гэмнэгшэ болбол зүүн зүгтэ байгаа экономическа штаб гэдэгтэ зорюулжа сүүдлүүлэгшэ Герингын хэблэжэ гаргаһан директивые уншажа үгэнэ. Тэрэ хадаа 1941 оной июль һарада гаргагдаһан байгаа. Тэрэ хуулиин ёһоор экономическа штаб гээшэ бүхы экономикые зонхилжо байха ёһотой байба. Советскэ Союзые тонохо дээрмэдэхын түлөө сүүдлүүлэгшэ Герингын харюусалгатай байһыень гэмнэгшэ тодоруулна. 1941 оной майн 23-да гаргагдаһан нүтөөдэ документ соо хэлэгдэхэнь хадаа: элбэг ехэ продукци үгэдэг Советскэ Союзай газар нютагууд хадаа хара шоройтой районуудта байдаг юм, тиимэ хадань, тэдэ районуудые таһалжа абаха гээшэ бидэнэй мэдэлдэ нилээд ехэ талха тарая үгэхэ ёһотой. Эдэ районуудай илангаяа городской улад зон бодото үлэсхэлэн гээшые үзэхөөр бэлэн байха ёһотой. Тэндэхи зониие Сибирь хүдар зөөжэ абаашаха хэрэгтэй. Адуу малнуудые буляан абажа, тэдэниие армида үгэхэ болон мүн Германи хүдар зөөжэ абаашаха хэрэгтэй. Үбһэ тэжээл үгы байгаа хадань эбэртэ бодо мал ба гахайнууд мэнэ һаяар дууһагдаха ёһотой гэбэ.

Дам саашаа хэлэгдэхэнь хадаа «фюрерэй табиһан эрилтын ёһоор, мяханай нормонууд намар болтор хороогдохо ёһотой. Тиихын тулада Россида байһан үхэр малнуудые эрид шангаар ба дошхон хатуугаар буляажа абаха хэрэгтэй. Ерээдүйн сагта урда Росси гээшэ Европа тээшэ ерэжэ нюураараа хараха ёһотой. Россида хүдөө ажалаа дахяад бүдүүлиг янзаар хэдэг болохо ябадалые үргэдхэхэ ёһотойбди. Тэндэ хэдэн арбаад миллион хүнүүд үхэхэ гү, али Сибирь хүдар арилха ёһотой болохо. Улад зониие үхэл ба үлэсхэлэнгһөө аршалхын аргагүй байха, ушарынь хадаа тэндэхи хамаг бүхы юумэ Европа хүдар асарагдаха зэргэтэй. Бидэнэй зорилго хадаа ородой эдеэ хоолой ресурсые Европодо хэрэглэн гаргашалха түсэб оруулха байнабди. Тиигээд байбал ажаүйлэдбэри болон мүн тэрэшэлэн угаа олон хүн зон үгы хэгдэхэ ушартай...»

Ород зон тушаа германска фашистнууд иимэ хэрзэгы муухай түсэб зохёоһон байна гэжэ гэмнэгшэ мэдүүлнэ. Росси дотор эдеэ хоол хэрэглэхэ ябадалые эгээн эрид шанга хэмжээгээр хаһаад, ямаршье гэм-зэмэгүй олон миллион гражданинуудые алаха тодорхой түсэб германска фашистнууд зохёобо. Энэ хадаа эндэхи зониие зорюута алаха гэһэн һанал бодол байгаа гээшэ. Сүүдлүүлэгшэ бүхэн иимэ гэмтэ ябадал хэжэ байхадаа, тэрэнэй зорилгонууд тухай һайса мэдэжэ байгаа гэжэ гэмнэгшэ үргэлжэлүүлбэ.

Удаа тээнь гэмнэгшэ болбол сүүдлүүлэгшэ Борманой зохёоһон тон нюуса меморандумые уншажа үгэнэ. 1941 оной июлиин 17-до гаргагдаһан энэ документ хадаа урда үдэрынь Гитлерэй ставкада болоһон суглаан тухай бэшэгдэһэн байгаа. Тэндэ Розенберг, Ламмерс, Кейтель, Геринг болон Борман гэгшэд байлсаба. Энэ документ болбол Советскэ Союз тушаа гитлеровскэ заговорщигуудай табиһан түсэбүүдые дэлгээжэ харуулна. Энэ суглаан дээрэ Гитлер иигэжэ мэдүүлбэ: «Бидэнэй урдаа табиһан зорилгые бүхы дэлхэйн арад зонһоо нюуха гээшэ айхабтар шухала. Юу хэхэ һанаатай байһан тухайгаа бидэнэр өөһэдөө мэдээд байха ёһотойбди. Мүнөө Норвеги, Дани, Голланди ба Бельгитэй ямар ушарал болоһон байнаб, тэрээн шэнгеэр ороход ёһотойбди. Тиимэ ушарнуудай болоходонь бидэнэр өөһэдынгөө зорилгонууд тухай мүн лэ хэлэнгүй байгаа һэмди. Мүн тиимээр лэ байжа үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй. Бидэнэр тус оронуудые эзэмдэжэ абаха, тэрэниие зонхилхо болон тусгаар районуудай аюулгүй байха ябадалые хангаха баатай болоо һэмди. Энэ хадаа тэндэхи зонойнь аша туһада хэрэгтэй байһан юм гэжэ дахяад лэ тэмдэглэхэ байнабди. Зүгөөр, буудан алаха болон сүлэхэ гэхэ мэтын хэмжээ абаха хэрэгтэ бидэнэр юундэшье торохо тоггохо ёһогүйбди»,—гэбэ.

Дам саашаа хэлэгдэхэнь хадаа бүхы балтийска оронууд Германи хүдар ороход ёһотой юм гэжэ фюрер тэмдэглэбэ гэнэ. Тэрэшэлэн Крым болон тэрээнһээ хойшоо байһан газарай нилээд ехэ хубинь мүн лэ Германида ороход ёһотой юм гэбэ. Баһа волжско колониие болон Бакуе тойрон байһан районуудые германска империин составта оруулха ёһотой байнабди гэжэ фюрер тэмдэглэбэ. Гэмнэгшэ болбол прибалтийска оронуудта ба Белоруссида улад зониие германизировалхэ гэһэн тухай хэлэнэ.

Забһарлалга болоһоной һүүлээр, трибуналай түрүүлэгшэ Лоуренс болбол американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Стори гэгшэдэ үгэ үгэһэн байгаа.

Декабриин 17-ой үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, декабриин 17. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседани дээрэ американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Стори гэгшэ гитлеровскэ шайкые толгойлогшод тухай документнүүдые трибуналда харуулжа үргэлжэлүүлбэ.

Гитлеровскэ партиин эмхидхэлэй үндэһэ һууринь «фюрество» болојо, тэрэнэй ёһоор бүхы германска гүрэниие ударидаха ябадал эхинһээн абаад адагтаа хүртэр зохёогдон байгуулагданхай байба. Тэдэнэр хадаа арад зон гээшэ өөһэдынгөө зонхилон хүтэлжэ шадахагүй юм, харин гитлеровскэ хүтэлбэриин һургуули дүүргэжэ гараһан хүнүүд тэдэниие ударидаха ёһотой юм гэжэ хэлэдэг байба. Гитлеровскэ шайкые толгойлогшод хадаа хаана байһан газартаа тэндэхи хуули засагые гартаа барижа байха эрхэтэй байгаа. Тэдэнэр өөрынгөө байһан газар нютагта юун болоҗо байһыень ажаглан хаража байха уялгатай байба. Хуули засаг баригша хадаа али бүхы шухала хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхын тулада, гитлеровскэ партиин организациие, мүн тэрэшэлэн штурмовой отрядууд, гитлеровскэ залуушуул, СС-тэнэй болон бусад организацинуудые хэрэглэхэ эрхэтэй байһан юм.

Гитлеровскэ партиин хүтэлбэри тухай статистическэ тоо мэдээнүүд тухай хэлэжэ орохо зуураа, полковник Стори болбол Германи дотор хүтэлбэрилхы тушаалтай байһан гитлеровецүүдэй тоонь 700.000 тухай хүн болоһон байба гэжэ хэлэнэ. Тиихэ зуураа хэрбээ тус партида алба хаагшадые тэдэнтэй хамта тоолохо юм болоо һаа, бүгэдөөрөө хоёр миллион болохо байгаа.

Гитлеровскэ партиин хүтэлбэрилхы составай ямараар зохёогдоһон ба ажалаа ябуулжа байһандань сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, гэмнэгшэ болбол гитлеровскэ шайкые толгойлогшод бүгэдөөрөө заговорта хабаадалсаһан байха юм гэжэ хэлэнэ. Энэ партиие ударидагша германска гүрэниие бүхыдэнь мэдэлээ абаад, өөрынгөө гэмтэ ябадалнуудые хэхэ зэмсэг болгоһон байнабшуу. Гитлеровскэ партиие ударидагшад хадаа эб найрамдалда эсэргүү заговор хэһэнэй түлөө, бүхы сэрэгэй гэмтэ ябадалнуудые хэһэнэй түлөө ба агрессивнэ дайн хэжэ һүжэрөөһэнэй түлөө, мүн хүнэй-үнгэ сэдьхэлгүй муухайгаар аашалһанай түлөө зэмэтэй байна гээшэ гэжэ гэмнэгшэ тэмдэглэнэ.

Гитлеровскэ партиие ударидагшадай хэһэн гэмтэ ябадалнуудай ушар удхые тодорхойлхо зуураа, полковник Стори болбол гитлеровскэ толгойлогшод гээшэ орон дотороо антисемитизм дэлгэрүүлһэнэй түлөө, еврейскэ погромуудые эмхидхэһэнэй түлөө, ямаршье гэм-зэмэгүй түг түмэн еврейнүүдые арестовалһан ба алаһанай түлөө зэмэтэй байна гэжэ заана.

Дам саашаа прокурор болбол гитлеровецүүдэй хүтэлбэрилхы состав хадаа немецкэ газар дээрэ унагаагдаһан союзна нацинуудай самолёдуудай лётчигуудые алаһанай түлөө зэмэтэй байна гэжэ мэдүүлнэ. Тэрэ хадаа парашютаар бууһан лётчигуудые «тэндэхи улад зоной хэһээхэдэнь ябашье хамаархагүй» гэжэ 1943 оной августын 10-да Гитлерэй полицида захирһан приказые уншажа үгэнэ.

Иигэжэ гэмнэһэн тухайгаа бүрихэжэ хэлэхэ зуураа, полковник Стори болбол плендэ абтаһан сэрэгэйхидтэ ямараар хандаха тухай Женевскэ конвенциие гитлеровскэ шайкые толгойлогшод бүдүүлигээр эбдэбэ гэжэ мэдүүлнэ.

Фашистска шайкые толгойлогшодой хэһэн гэмтэ ябадалнуудынь үнэхөөрөө олон янзын байһан юм. Гитлеровецүүд профсоюзуудые үй бута сохижо һандаргахаһаан гадна, тэдэнэй хамаг бүхы эд зөөриие буляажа абаһан байгаа гэжэ гэмнэгшэ тэмдэглэнэ. Тэрэ хадаа Борманда Розенбергын эльгээһэн бэшэгые уншажа үгэнэ, тэрээн соонь юун гэжэ хэлэгдэнэб гэхэдэ гаулейтернууд профсоюзай эд зөөриие хуулиар хуряажа абахада һаад хэхэгүй, харин энэ хэрэгые өөһэдөө толгойлхо ёһотой байна гэбэ.

Гэмнэгшэ болбол рейхслейтер ба гаулейтернууд гэжэ нэрэтэй гитлеровскэ партиие толгойлогшодой тусгаар харюусалгатай байһыень тэмдэглэнэ.

Хуули ёһые эбдэхэ гээшэ гитлеровецүүдтэ системэ болонхой байһан юм. Гитлеровскэ юстициин министерство гээшэ хуули ёһые сахиха тухай оролдохогүй гэжэ полицида зүбшөөрэл үгэжэ, полицитай тусхай хэлсээ хэһыень гэршэлһэн документые гэмнэгшэ харуулна. Ородуудай, украинецүүдай болон зүүн тээхи газар нютагуудта түрэһэн бусад хүнүүдэй хэрэгыень хаража үзэхэдөө хуули ёһо гээшые сахиһанай оройдоошье хэрэггүй байна гэһэн захиралта 1943 оной ноябриин 5-да гаргагдаһан байгаа.

Дам саашаа гэмнэгшэ болбол церковь ба шажан бурханиие сахигшадта эсэргүүсэжэ, гитлеровскэ шайкые толгойлогшодой тэмсэл хэһэн тухай тоггожо хэлэнэ. Олон тоото документнүүдые харуулжа, гэмнэгшэ болбол гитлеровецүүд гээшэ эзэмдэгдэһэн орон нютагуудта церковьтэ добтолдог, шажан бурханиие сахигшадые тонодог ба һүйдхэдэг, тэдэниие концлагерьнууд хүдар намнажа оруулдаг, алхидаг сохидог, үлэн хооһоор байлгаад тураажа аладаг байһан юм гэжэ гэршэлэн хэлэнэ.

Үдэшын заседани иигээд дүүргэбэ.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭЛЭЙ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23; АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов —6-03 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00513. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.